ეროვნული ბიბლიოთეკა

სამშობლო, დედის ძუძუი, არ გაიცვლების სხვაზედა...

ოდიში

1990 შაბათი 29 სექტემბერი №117 (10354) ფასი 3 კაპ.

გაზეთი გამოდის 1930 წლის 1 მარტიდან

საქ. კპ ზუგდიდის საქალაქო კომიტეტისა და სახალხო დეპუტატთა საქალაქო და რაიონული საბჭოების ორგანო

საქართველოს ეროვნული ბიბლიოთეკა

საარჩევნო კანონის განმარტებისათვის

საქართველოს ეროვნული კონგრესი

რედაქციაში მრავლად შემოდის წერილები, სადაც მკითხველები გვთხოვენ განვუმარტოთ, თუ რა არის ეროვნული კონგრესი, როგორია კანონი საქართველოს ეროვნული კონგრესის არჩევნების შესახებ და როგორ, რა წესით ჩატარდება ეროვნული კონგრესის არჩევნები.

აღნიშნულ საკითხებს განმარტავს საქართველოს ეროვნული კონგრესის ცენტრალური საარჩევნო კომისიის თავმჯდომარე, აკადემიკოსი მერაბ ალექსიძე.

1990 წლის 30 სექტემბერს საქართველოს ეროვნული კონგრესის არჩევნების დღეა.

საქართველოს ეროვნული ყრილობის გადაწყვეტილებით, რომელიც ასახა მის რეზოლუციებში, ოკუპაციის პირობებში ეროვნული კონგრესი არ იქნება ხელისუფლების ორგანო. იგი იქნება ეროვნულ-განმათავისუფლებელი მოძრაობის წარმმართველი და კოორდინირებელი ორგანო, აქედან გამომდინარე, სეკ-ის წევრთა უფლებამოსილება განისაზღვრა 5 წლის ვადით ან საქართველოდან საოკუპაციო ჯარების გაყვანამდე, თუ მათი გაყვანა მოხდა ხუთ წელზე მცირე ვადაში.

სეკ-ის საარჩევნო კანონი შექმნილია პროპორციული წარმომადგენლობითი წესის საფუძველზე. როგორც საზოგადოებისათვის ცნობილია, ესაა არჩევნების ყველაზე უფრო დემოკრატიული წესი, რომელიც იძლევა პარლამენტის პროფესიონალი პოლიტიკოსებით დაკომპლექტების საშუალებას და ამავე დროს მაქსიმალურად ითვალისწინებს საზოგადოებაში არსებულ მთელ პოლიტიკურ სპექტრს.

კონგრესის შემადგენლობა განსაზღვრულია 200 კაცით. შეიქმნა ერთი ორასმანდატიანი საარჩევნო ოლქი, რომელიც კენჭისყრისათვის იყოფა საარჩევნო უბნებად.

კონგრესის არჩევნები საყოველთაოა და მასში მონაწილეობს საქართველოში მუდმივად მცხოვრები ყველა ადამიანი, რომელსაც 18 წელი შეუსრულდა. მხოლოდ სეკის არჩევნებში არ მონაწილეობენ სსრკ არმიის, შინაგან საქმეთა ჯარების, სახელმწიფო უშიშროების სასაზღვრო ჯარების და სარკინიგზო ჯარების სარდლობა, ოფიცრები და ჯარისკაცები.

საქართველოს ეროვნული კონგრესის არჩევნების ჩასატარებლად შეიქმნა ცენტრალური საარჩევნო კომისია, საქალაქო და რაიონული საარჩევნო კომისიები და საუბნო საარჩევნო კომისიები.

პროპორციული საარჩევნო სისტემით არჩევნების ჩატარების პროცედურა გაცილებით მარტივია, ვიდრე მაჟორიტარული სისტემისა. მთელი წინასაარჩევნო კამპანია აქ ცენტრალიზებული წესით მიმდინარეობს. ამომრჩეველი უნდა გაეცნოს სხვადასხვა საარჩევნო ბლოკების და პარტიების მიერ წარმოდგენილ კანდიდატთა სიებს და მათგან შეარჩიოს მისთვის უფრო მისაღები ერთი სია და შესაბამისად ამ სიის წარმომდგენი პარტიის პლატფორმა.

ძირითადი დატვირთვა ამ საარჩევნო სისტემის მიხედვით მოდის საუბნო საარჩევნო კომისიებზე. როგორც დღეს არსებული ინფორმაციით ირკვევა, ბევრ რაიონში საუბნო საარჩევნო კომისიების შექმნა დამთავრებული არ არის, ამიტომ ჩვენ ყურადღებას გავამახვილებთ სწორედ საუბნო კომისიების ფუნქციებზე.

როგორც ცნობილია, ნებისმიერი არჩევნებისათვის ქალაქისა და რაიონების ტერიტორია იყოფა საარჩევნო უბნებად. ერთი საარჩევნო უბანი ემსახურება დაახლოებით 3000 ამომრჩეველს. ეროვნული კონგრესის არჩევნებისათვის უნდა გამოვიყენოთ ის საარჩევნო უბნები, რომლებიც უკვე შექმნილი იყო წინათ ჩატარებული არჩევნებისათვის, რადგანაც საარჩევნო უბანი წარმოადგენს არჩევნების ჩატარების ტექნიკურ საშუალებას.

მოკლედ, ეროვნული კონგრესი თავისი არჩევნების ტექნიკური მხარის უზრუნველსაყოფად გამოიყენებს უკვე არსებულ საარჩევნო უბნებს და უმორჩილესად ვთხოვთ ყველას, ვისაც ადრე მონაწილეობა მიუღია საუბნო საარჩევნო კომისიების მუშაობაში, თავისი გამოცდილება და ცოდნა არ დაიშუროს ეროვნული კონგრესის არჩევნების დროსაც.

შევახსენებთ საუბნო საარჩევნო კომისიის ძირითად ფუნქციებს:

1. უბნის მიხედვით საარჩევნო სიების შედგენა.

2. მოსახლეობისათვის საარჩევნო უბნის ადგილსამყოფელის შესახებ ინფორმაციის მიწოდება.

3. ხმის მისაცემად შენობის, საარჩევნო ყუთებისა და კაბინების მომზადება. 4. კენჭისყრის ჩატარება არჩევნების დღეს.

5. საარჩევნო უბანში არჩევნების შედეგების შეჯამება.

ამომრჩეველი მიიღებს საარჩევნო ბიულეტენს, სადაც რიგის მიხედვით შეტანილია არჩევნებში მონაწილე კანდიდატთა სიების ნომრები.

თითოეული ნომრის გასწვრივ მითითებულია ამ სიების წარმომდგენი პოლიტიკური პარტიის, საზოგადოებრივ-პოლიტიკური ორგანიზაციის, ან მათი ბლოკის სრული დასახელება.

საარჩევნო ბიულეტენში ამომრჩეველი გადახაზავს კანდიდატთა იმ სიის ნომერსა და შესაბამისი ორგანიზაციის ან ბლოკის სრულ დასახელებას, რომელთა წინააღმდეგაც ის აძლევს ხმას და ბიულეტენში ტოვებს მხოლოდ ერთ საკანდიდატო სიას, რომელსაც ის უჭერს მხარს: დასაშვებია კანდიდატთა ყველა სიის გადაშლაც.

კენჭისყრა მთავრდება 30 სექტემბერს 21 საათზე. საუბნო საარჩევნო კომისია ითვლის საარჩევნო უბანში კენჭისყრის შედეგებს და შეაქვს ოქმში შემდეგი თანმიმდევრობით:

ა) საარჩევნო უბანში ბიულეტენის საერთო რაოდენობა კენჭისყრის დაწყების წინ;

ბ) გამოუყენებელი ბიულეტენების რაოდენობა;

გ) საარჩევნო უბნის ამომრჩეველთა საერთო რიცხვი ამომრჩეველთა ძირითადი და დამატებითი სიების მიხედვით;

დ) არჩევნებში მონაწილე ამომრჩეველთა რიცხვი ამომრჩეველთა ძირითადი დამატებითი სიებით მათი ხელმოწერების მიხედვით;

ე) კენჭისყრაში მონაწილე ამომრჩეველთა რიცხვი ყუთებში ჩაყრილი ბიულეტენების მიხედვით;

ვ) არჩევნებში მონაწილე საკანდიდატო სიებისათვის მიცემული ძალებითი ხმების ჯამური რაოდენობა;

ზ) სეკ-ის წევრთა არჩევნების მიხედვით ბათილად ცნობილი ბიულეტენების რაოდენობა (ბიულეტენები, რომლებშიც გადაუხაზავი ერთზე მეტი საკანდიდატო სია);

თ) თითოეული საკანდიდატო სიისათვის მიცემული დადებითი ხმების რაოდენობა ცალ-ცალკე.

არჩევნების შედეგებს აჯამებს ცენტრალური საარჩევნო კომისია.

არჩევნები ჩატარებულად ითვლება, თუ მასში მონაწილეობა მიიღო ამომრჩეველთა საერთო რაოდენობის ნახევარზე მეტმა, ხოლო ეროვნული კონგრესი არჩეული იქნება, თუ არჩევნები ჩატარებულია და საკანდიდატო სიებისათვის მიცემული დადებითი ხმების ჯამური რაოდენობა არჩევნებში მონაწილე ამომრჩეველთა რიცხვის ნახევარზე მეტია.

ციფრების ენაზე ეს ასე გამოიყურება: წინასწარი მონაცემებით სეკ-ის არჩევნებში მონაწილეობა უნდა მიიღოს 3.700.000 ამომრჩეველმა. არჩევნები ჩატარებულად ჩაითვლება, თუკი მონაწილეობას მიიღებს 1.850000 ამომრჩეველი, ხოლო კონგრესი არჩეული იქნება, თუკი დადებით ხმას მისცემს 925 000 ამომრჩეველი. ერთი შეხედვით, ეს არ არის დიდი ციფრი, მაგრამ მისი დაგროვება ძნელი იქნება, თუ გავითვალისწინებთ საქართველოს საერთო დემოგრაფიულ სურათს და თვით ქართველი საზოგადოების ორჭოფობას. მაგრამ ამ დღეს უნდა დავძლიოთ ყოველგვარი პიროვნული და პარტიული ამბიციები და ხმა მივცეთ ეროვნულ-განმათავისუფლებელი მოძრაობისათვის ამ უმნიშვნელოვანესი ორგანოს არჩევნებს.

საქართველოს ეროვნული კონგრესის არჩევნების რაიონული საუბნო-საარჩევნო კომისიები

ოქტომბრის საარჩევნო უბანი № 6

ქირია ზურაბი (თავმჯდომარე), რატია რობერტი, უბილავა ანტონი, ფეტელავა გედევანი, ქირია ზაური.

ანაკლიის საარჩევნო უბანი № 9

სორდია ზურაბი, ქვარაია ზურაბი, ესართია ელგუჯა (თავმჯდომარე), ყორშია კამლეთი, აბულაძე მებრძოლი.

ერგეტის საარჩევნო უბანი № 16

გელანტია ფაცია, ჯიქია როზა, ჩიქობავა რეზო, (თავმჯდომარე), იზორია კოლია, იზორია მურთაზი

ორულუს საარჩევნო უბანი № 19

წურწუმია ეიული (თავმჯდომარე), დადიანი თამაზ, ოთხოზორია ელდარი, ჰურდულია ლუიზა.

ცაიშის საარჩევნო უბანი № 37

ლატარია თემური (თავმჯდომარე), გეგეჭკორი ირმა, ბასილაია მაია, ეფენია როზა, შამუგია ნუგზარი.

ი??გირის საარჩევნო უბანი № 2

ქარჩავა გოგი (თავმჯდომარე), ქობალია ალექსანდრე, ქარჩავა ვახტანგი, ყალიჩავა ლილი, ქარჩავა ქეთო.

შამგონის საარჩევნო უბანი № 8

აქუბარდია გულნარა, ღურწკაია აკაკი (თავმჯდომარე), ხუხუა მამუკა, ყალიჩავა როზეტა, შენგელია გენო, ხუხუა მერაბი.

გრიგოლიშის საარჩევნო უბანი № 20

კვარაცხელია გონელი (თავმჯდომარე), ხაბურზანია ჯემალი, ქორთუა გრიგოლი, ლაგვილავა იზოლდა, ესებუა მარინა.

კოლხიდის საარჩევნო უბანი № 33

ბეჭვაია ავთანდილი (თავმჯდომარე), როგავა ნორა, ფანცხავა ლილი, ცურამუა კოტე, ბეჭვაია ნუგზარი.

ეროვნული კონგრესი — გზა ტაძრისაკენ

თანამემამულენო! ხვალ 30 სექტემბერია, ეროვნული კონგრესის არჩევნების დღე. 30 სექტემბერს გაირკვევა თუ შეგნებულად რამდენი ადამიანი უჭერს მხარს საქართველოს დამოუკიდებლობას.

ეროვნული კონგრესის არჩევნებში მონაწილეობა ყველა ქართველის, საქართველოს ყოველი მკვიდრის მოქალაქეობრივი ვალია. გახსოვდეთ, ისტორია საუკუნეში ერთხელ იძლევა მსგავს შესაძლებლობას! ქართველებო, ხელიდან ნუ გაუშვებთ ისტორიულ შანსს, თორემ შთამომავლობა ამას არ გვაპატიებს.

ეროვნული კონგრესის არჩევით საქართველო მთელ მსოფლიოს დაანახებს დიდ სულიერ ძალასა და პოლიტიკურ სიბრძნეს. დავითისა და თამარის ერს სულმოკლეობისა და გულგრილობის უფლება არა აქვს! საქართველომ უნდა აირჩიოს და კიდეც აირჩევს საკუთარი ნების გამომხატველ ორგანოს — ეროვნულ კონგრესს.

ღმერთი არის ჩვენთან!

ეროვნული ბიბლიოთეკა

სადღეისო აქტუალურ თემაზე

როგორ ვეპყრობით მიწას — მარჩენალს?!

ქართველი ერი რომ მთელი თავისი ბედკრული ისტორიული წარსულითაა მიწასთან დაკავშირებული, ეს არაახალია. საგულისხმოა იმის გახსენება, რომ უდიდესი ცივილიზაციის მქონე ხალხმა—ბერძნებმა საქართველოს „გეორგია" უწოდეს, რაც ქართულად მიწათმოქმედს ნიშნავს.

იმდენი დაღვრილი სისხლითა და ოფლით, რამდენიც ჩვენს მცირერიცხოვან წინაპართა მიწისათვის გაუღიათ, ათობით მილიონიანი ერებიც კი თამამად იამაყებდნენ. სხვაგვარად აქამდე ვერ მოვაღწევდით, აღვიგვებოდით პირისაგან მიწისა, როგორც ეს არაერთ ძლიერ სახელმწიფოს დაემართა.

და მაინც: ყოველივე ამის მიუხედავად, დღევანდელი მშვიდობიანი ცხოვრების პირობებში რეალური კატასტროფის წინაშე ვდგავართ. მიწას გონივრულად არ ვუვლით და აგერ უკვე რამდენი წელია, საქართველო სასურსათო პროდუქციის მწვავე კრიზისს განიცდის, გამოსავალი კი ჯერჯერობით მკაფიოდ არ ჩანს. მიზეზები, თუ რამ მიგვიყვანა ამ მდგომარეობამდე, მეტნაკლებად უკვე გარკვეულია. ვიცით, რომ თავიდათავი ამ პრობლემის გადაწყვეტისა იყო, არის და იქნება მხოლოდმხოლოდ გლეხკაცი, რომელიც ნებით თუ უნებლიეთ მიწას მოვგლიჯეთ, მიწა შევაძულეთ, ეს პროცესი დღემდე გრძელდება, მაგრამ როდემდე გაგრძელდება, კონკრეტული ვადის დადგენა ძნელია, ძნელია იმიტომ, რომ ჯერ კიდევ არ შეგვიძლია ვთქვათ, თუ როდიდან იქნება მიწის მუშა მიწის სრულუფლებიანი პატრონი.

როგორ, რა სტიმულით უნდა [illegible] გლეხკაცმა კოლმეურნეობაში, თუ მას დილიდან საღამომდე გამომუშავებული თანხით ხშირ შემთხვევაში ერთი კილოგრამი ყველის ყიდვაც კი არ შეუძლია. რა გასაკვირია პროდუქტების კრიზისი, როცა მაღალმაღალი ტრიბუნებიდან ლამაზი მოწოდებებით ვკვებავთ გლეხობას, საქმეს კი თითქმის არაფერს ვუკეთებთ. რაღა შორს წავიდეთ, ამ 10-15 წლის წინათ ასეთი ლოზუნგი თუ დევიზი გამოვაცხადეთ: „არც ერთი ოჯახი უფუროდ!" გაიხარეს სოფლად, ბევრმა კინაღამ დაიჯერა და საქონლის მომრავლებას შეუდგა, მაგრამ რა გინდა გააწყო? იქით კოლმეურნეობებმა და საბჭოთა მეურნეობებმა, აქეთ სატყეო მეურნეობებმა ისეთი ზედამხედველობა დააწესეს საძოვრებზე, ჩიტიც ვერ შეფრინდებოდა. ასე აღმოჩნდა სოფლის ნახირი „ასფალტზე".

ბოლო ხანებში სოფლის მეურნეობაში ინერგება შრომის ისეთი პროგრესული ფორმები, როგორიცაა ოჯახური და ბრიგადული იჯარა. ამ მეთოდებმა ბევრგან გაამართლა, გაამართლა იქ, სადაც თვით სამეურნეო ხელმძღვანელები არიან დაინტერესებული პროგრესული მეთოდებით, მუშაობით. ბევრგან კი არ გაამართლა. არ გაამართლა იმიტომ, რომ ხელმძღვანელებს ხელს არ აძლევს გლეხკაცის გარკვევა იმაში, თუ, დავუშვათ, მის მიერ მოყვანილი 10 ტონა ყურძნიდან რამდენი უნდა ჩააბაროს სახელმწიფოს და რამდენი დარჩება მას, განა ძნელია განისაზღვროს, თუ 1 ჰექტარ სრულმოსავლიან ვენახზე რამდენი ტონა ყურძენი უნდა ჩააბაროს სახელმწიფოს და რამდენი დარჩება მას, რომელსაც როგორც თვითონ სურს, ისე მოიხმარს? მაშ რატომ იდება ბუნდოვანი ხელშეკრულებები, რომლის პირობებსაც გონიერი კაციც ვერაფერს გაუგებს?

სულ სხვა საკითხია ის, რამდენი მოგვყავს და როგორი ხარისხის. ავიღოთ ჩაი, რომლის დაკარგული პრესტიჟის აღსადგენად, სიტყვით თუ საქმით ყველა ვიბრძვით. რამდენიც უნდა ვიბრძოლოთ და წელებზე ფეხიც დავიდგათ, უკეთესი ხარისხის ქართული ჩაი არასოდეს გვექნება, თუ საჰექტარო გეგმიური მოსავლიანობა იგივე დარჩება. ჩაის მოსავალი თვით მის სამშობლოში—ცეილონში, სადაც მთელი წლის განმავლობაში გრძელდება მცენარის ვეგეტაცია, ერთ ჰექტარზე 4-5 ტონას არ აღემატება, ჩვენთან 10-15 ტონას ვიღებთ, იმასაც მხოლოდ ნახევარი წლის განმავლობაში. და ვიღებთ ამ მოსავალს ჩვენივე ჯანმრთელობის საზიანოდ, რადგან მიწას სხვადასხვა შხამქიმიკატებისა თუ მრავალგვარი სასუქების გარეშე ამდენი პროდუქციის მოცემა არ შეუძლია. არადა, ბოლო ათწლეულებში ამდენი შხამქიმიკატები და ხელოვნური სასუქები გვაქვს გამოყენებული, რამდენიც არასოდეს გამოყენებულა. ტყუილად როდი გაისმის ახლა საგანგაშო ხმები, რომ თურმე მიწა კი არ გვაძლევს სოფლის მეურნეობის პროდუქტებს, არამედ ქიმია.

ალბათ ბევრისთვის არც არის ცნობილი, რომ ადამიანისთვის ნიტრატების მიღების დღეღამური დასაშვები დოზა 300-325 მილიგრამს შეადგენს. ჭარბი რაოდენობით მათი დაგროვების შედეგად ნიტრატები გარდაიქმნებიან ისეთ კონცეროგენულ ნივთიერებად, როგორიცაა ნიტროზოამინი. სოფლის მეურნეობაში დღეისათვის გარდა მინერალური სასუქებისა, საკმაოდ დიდი რაოდენობით გამოიყენება ძლიერ ტოქსიკური შხამქიმიკატებიც, რომლებიც როგორც მეცნიერები ასკვნიან, მაღალი შემცველობით ხასიათდებიან საქართველოს ნიადაგებსა და წყლებში, რაც თავისთავად განაპირობებს მათ არსებობას კვების პროდუქტებში. ფაქტია, რომ საქართველოს სავარგულებში ყოველწლიურად შეაქვთ სხვადასხვა სახის 250 000 ტონა მინერალური სასუქ[illegible] 4 ათასი ტონა შხამქიმი[illegible] ელემენტარული გაანგარიშებ[illegible] ჩანს, რომ ერთ სულ მოს[illegible] ზე წელიწადში საშუალოდ [illegible] ის 45-50 კილოგრამი ტოქსიკ[illegible] ნივთიერებები. რა თქმა უ[illegible] ამას თავისი უარყოფითი შე[illegible] ები მოაქვს ადამიანის ჯანმრ[illegible] ლობისათვის.

* * *

ამჟამად საქართველოში [illegible] ერთი უპირველესი პრობ[illegible] მოსახლეობის განსახლება. [illegible] აც მცირესავარგულიან რეგ[illegible] ლიკას ამ ბოლო ხანს სტ[illegible] რმა უბედურებებმა უფრო [illegible] საზრუნავი გაუჩინა ამ [illegible] ისულ სიტუაციაში.

ბოლოსდაბოლოს როგო[illegible] იქნა დავრწმუნდით, რომ ქარ[illegible] ელებს თვითონ არ გვყოფ[illegible] მიწები, არათუ სხვა [illegible] და ტომის ხალხისათვის [illegible] დეს. ვიცით, რომ ლეკებმა [illegible] დეს ჩვენი მიწები, აზერბაიჯან[illegible] ლებმაც იყიდეს, იყიდ[illegible] სხვებმაც და საერთ[illegible] ნებით თუ უნებლიეთ, უპირ[illegible] ესად ჩვენი ბედოვლათობით [illegible] ლილატით საქართველოს თითქ[illegible] ყველა კუთხეში მომრავლდ[illegible] არაქართველები. ქართველები [illegible] ციონალისტები არასოდეს ვყო[illegible] ილვართ, მაგრამ რა გასამართ[illegible] ებელია ის, რომ ჯერ გარეშ[illegible] მიაგო საკადრისი პატივი, მ[illegible] კი თუ დრო და საშუალ[illegible] დავრჩა. შენიანს. ისეთ შემთხ[illegible] ვაში ინტერნაციონალიზმის ნ[illegible] ის ქვეშ შოვინიზმი უფრო [illegible] კარია.

თამაზ როგავა

მხოლოდ ჰუმანისტურ იდეებზე დაყრდნობით

დღევანდელი სკოლა მეტად კრიტიკულად გაიაზრება საზოგადოების მიერ. ამის საფუძველიც არსებობს. ჯერ ერთი, სკოლა ვერ აძლევს ახალგაზრდას სათანადო ცოდნას. მოსწავლეთა შეფასება არარეალურია, სკოლაში ვინც შემოდის, ყველა ამთავრებს და იღებს ატესტატს. პრაქტიკამ დაგვარწმუნა, რომ ყველას არა აქვს უნარი და არც სურვილი შეისწავლოს სასწავლო მასალა, მაგრამ რადგანაც საშუალო განათლება სავალდებულო იყო, მასწავლებლები ვწერდით ღადებით ნიშნებს. ამით ვიტყუებდით თავს, ვატყუებდით მშობლებს და მთელ საზოგადოებას, ვიხსნიდით პირად პასუხისმგებლობას. სახალხო განათლების დაბალი თუ მაღალი ინსტანცია სიცრუის მორევში იყო ჩაფლული, რადგან სიმართლე არავის სჭირდებოდა. უბრალოდ, სახელმწიფო პოლიტიკა მოითხოვდა, რომ მთელი მსოფლიო დარწმუნებულიყო იმაში—ჩვენი ქვეყანა ყველაზე განათლებული იყო, ადამიანთა კეთილდღეობისათვის ყველაზე კარგი პირობები სწორედ ჩვენთან არსებობდა. ამგვარი პროპაგანდით გავაყრუეთ მსოფლიო...

ალბათ გამოვხატავ პედაგოგიური საზოგადოების უმრავლესობის ნებას, თუ ვი[illegible]ვი, სავალდებულო სწავლების ლოზუნგზე ხელის აღება დღევანდელი სასკოლო ცხოვრების ბევრ მტკივნეულ პრობლემას მოხსნის. რაც უფრო ჩქარა მოხდება ეს, მით უფრო ჩქარა დავადგებით სწორ გზას.

მეორე საკითხი, რომელსაც მინდა შევეხო, ესაა დეიდეოლოგიზაციისა და დეპოლიტიზაციის საკითხი. ამ მხრივ პოზიტიური ნაბიჯი უკვე გადაიდგა. საეჭვო ღირებულების მქონე იდეებით სკოლის პოლიტიზაციამ, ყოველი მოვლენისადმი ვიწრო კლასობრივმა მიდგომამ წალეკა ყველა სხვა, ჩვენთვის სასიცოცხლოდ მნიშვნელოვანი ეროვნული თუ ზოგადსაკაცობრიო ღირებულებები. ზნეობრივი გმირის დონემდე პავლიკ მოროზოვის ფენომენის აყვანამ ახლოს მიგვიყვანა ცნობილ კომპლექსთან— „დავახრჩობ დედას, დავახრჩობ მამას, რევოლუცია თუ მომთხოვს ამას".

ჩინგიზ აითმატოვის ერთ-ერთი რომანის მიხედვით ბიოლოგიური ზემოქმედების შედეგად შეიძლება ადამიანს წაართვა აზროვნება, აქციო მანქურტად, რომელიც მზადაა სხვისი ჩაგონებით დედაც კი მოკლას. იგივე შეიძლება გაკეთდეს იდეოლოგიური ზემოქმედების შედეგადაც. მსოფლიო ისტორია იცნობს ამგვარ პრაქტიკას. ყოველივე ამან გამოიწვია სულიერ ღირებულებათა დევალვაცია, ტრაგედიამდე მიიყვანა საზოგადოება. ზემოთ აღნიშნულის მიუხედავად სკოლის სრული დეპოლიტიზაცია შეუძლებლად მიმაჩნია. არცერთ ეპოქაში არ ყოფილა და არ იქნება, რომ საზოგადოების სოციალურ-ეკონომიკურმა და პოლიტიკურმა სტრუქტურებმა ზეგავლენა არ მოახდინონ აღმზრდელობითი ინსტიტუტზე. შეიძლება კი, რომელიმე ისტორიული ან ლიტერატურული მასალა მიაწოდო ბავშვს გარკვეული პოზიციის გარეშე? გამოსავალი შეიძლება იყოს იმაში, რომ უარვყოთ მოძველებული, ჩვენთვის მიუღებელი სტერეოტიპები და მათ ნაცვლად წინ წამოვწიოთ ეროვნული და ზოგადსაკაცობრიო ჰუმანისტური იდეები, ახალგაზრდობას მივცეთ საშუალება ეზიარონ ამ იდეებს, გააანალიზონ ისინი გონების ძალით და თვითონვე გააკეთონ დასკვნა...

სწავლა-აღზრდის პროცესის საჭირო დონეზე წარმართვისათვის ხელს გვიშლის ისიც, რომ არა გვაქვს აღმზრდელობითი სისტემის მეცნიერულად დასაბუთებული მიდგომა. აღზრდის საკითხებზე ბევრი წიგნი და სახელმძღვანელო გვაქვს, მაგრამ ისინი ყველა საკითხზე ვერ იძლევიან ამომწურავ პასუხს...

სკოლისათვის ბევრი სიკეთის მოტანა შეუძლია დიფერენცირებულ სწავლებას. მაგრამ ამ მხრივ რთული პრობლემებია სოფლის სკოლებში. შარშან გავხსენით ხუთი კლასი ფიზიკა-მათემატიკის პროფილით. შედეგიც ცუდი არაა, მაგრამ რომ გვყოლოდა საკმარისი კონტინგენტი და სხვა პროფილის კლასებიც რომ გაგვეხსნა, რამდენიმე მოსწავლე მაინც განსხვავებულ პროფილს აირჩევდა. ჩვენი ფიქრით, სოფლის სკოლებში პროფილირებული სწავლებისათვის საჭირო იქნება მოსწავლეთა ზღვრული რაოდენობის შემცირება. ეს ხარჯებთან იქნება დაკავშირებული, მაგრამ პერსპექტივის გათვალისწინებით ამ დათმობაზე წასვლა შეიძლება.

და ბოლოს, მინდა აღვნიშნო, რომ დღეს, როგორც არასდროს, მასწავლებელთა მატერიალური მდგომარეობა კრიზისულზე მეტია. საბაზრო ეკონომიკაზე გადასვლასთან დაკავშირებით მათი მდგომარეობა კიდევ უფრო გაუარესდება და მაშინ თვით ბიბლიური იობის მოთმენაც არ იქნება საკმარისი, რომ მასწავლებელმა გააგრძელოს თავისი საქმიანობა. საჭიროა ამთავითვე იქნეს მიღებული რადიკალური ღონისძიება ამ საკითხის მოგვარების თვალსაზრისით.

ზ. გვაზავა,
რუხის საშუალო სკოლის დირექტორი.

გაზეთ „პრავდის" ფურცლებზე

„მამას სამი ვაჟი ჰყავს"

ასეთი სათაურით დაბეჭდ[illegible] სექტემბრის ნომერში გა[illegible] „პრავდამ" ნ. კრივომაზოვის ფ[illegible] პუბლიკაცია, სადაც საუბარია [illegible] განსაქმეთა ზუგდიდის საქა[illegible] განყოფილებასთან არსებული [illegible] იონთაშორისო ქვეგანყოფილ[illegible] ხელმძღვანელზე, გრიგოლ ქობა[illegible] ზე და იმ სიახლეებზე, რომ[illegible] მისი უშუალო ინიციატივით [illegible] ება და ფართო გავრცელებას [illegible] ლობს ქვეყნის მასშტაბით.

ზუგდიდში 40 ათასმდე ავტ[illegible] ბილია. მასთან დაკავშირებ[illegible] ათასგვარმა წინააღმდეგობამ [illegible] ანა გრიგოლ ქობალია იმ დას[illegible] დე, რომ საჭიროა სახელმ[illegible] ავტოინსპექციის მუშაობაში [illegible] რგოს კომპიუტერული სისტემ[illegible] მხარში ამოუდგა საბჭოთა კავ[illegible] სახალხო დეპუტატი ოთარ ფ[illegible] და... ამჟამად ზუსტად ერთი [illegible] განმავლობაში შეიძლება გამ[illegible] ლონ ავტოდამნაშავის კვალი.

პუბლიკაციაში არის არ[illegible] საინტერესო შტრიხი საქ[illegible] ავტოინსპექციის და საერთოდ [illegible] იციის მუშაობის შესახებ.

... და კიდევ ერთი მომენტ[illegible] ალიების ოჯახში იზრდება სამი [illegible] მათგან ერთი-ერთი კორეელ[illegible] ჯერ კიდევ რიგითმა მილიც[illegible] როგორც არასრულწლოვანი [illegible] აქ აიყვანა და... საკუთარ [illegible] მიიყვანა აღსაზრდელად...

ჩვენს ქალაქს სხვა არ უპატრონებს

თუნდაც თითო ხე შევმატოთ

ალბათ ძნელია მოიძებნოს ზუგდიდელი კაცი, ვისაც ამ ცხრასართულიანი საცხოვრებელი სახლის წინ ერთხელ მაინც არ გაუვლია. საუბარია ზუგდიდის სახელმწიფო დრამატული თეატრის წინა მოედანთან აღმართულ შენობაზე, სადაც ათეულობით უბინაობით გულშეწუხებულმა ზუგდიდელმა ამ რამდენიმე წლის წინათ ახალსახლობა იზეიმა.

რა საოცრებაა დრო. სხვათა დაუკითხავად, უხმაუროდ, თანდათან თავის თავში მომწიფებს იმის საჭიროებას, რომ ქალაქის ქუჩებსა და მოედნებს განახლების სიომ გადაუქროლოს, ამა თუ იმ მიკროგარემოს ლანშაფტს იერსახე უცვალოს. მაგრამ დროჟამი არაა აბსტრაქტიული ცნება და არც სივრცეთა განუკითხავი მპყრობელი გახლავთ. იგი უბრალოდ აფიქსირებს, ხორცსასხამს ქალაქის ჭეშმარიტი გულშემატკივრების ნებას, და ერთერთი იმ სამსახურთაგანი, ვინც ამათუიმ ნაგებობის, ხიდისა თუ სკვერის, მოედნისა თუ ქუჩის საერთო არქიტექტურულ ანსამბლში ჩასმაზე პასუხს აგებს და მას ქალაქის განვითარების ინტერესებს უმორჩილებს, არქიტექტურაა. თავის დროზე ამ კუთხით ბევრი ალოგიკური გადაწყვეტილება იქნა მიღებული, რომლის უსიამო შედეგებს დღესაც ვიმკით. ამასთან იყო მცდელობა წინა წლებში დაშვებული ცალკეული ხარვეზების ასეთუისე გასწორებულიყო. ამჟამად შემუშავებულია ქალაქის განაშენიანების გენ-გეგმა, რომლის გარშემო ცხარე დებატები გაიმართა. დარწმუნებული ვართ, კომპეტენტური პირების მიერ შემოთავაზებული ცალკეული კონსტრუქციული მოსაზრებები გენ-გეგმის პროექტში ასახვას ჰპოვებენ. მაგრამ ამ წერილის მიზანს არ შეადგენს ამ საკითხზე საუბრის გაგრძელება. ჩვენ უფრო ქუჩებისა და მოედნების, მიკროუბნების გამწვანების მტკივნეული პრობლემა გვაღონებს. ის გვაფიქრებს, რომ ერთ დროს მწვანე ნარგაობათა ჩრდილით დაბურული ზუგდიდი დღეს გამწვანების „რეიტინგით" ბევრ სხვა რეგიონს ჩამორჩება. არა გვგონია ვინმესთვის ასახსნელი იყოს, თუ რას ნიშნავს ასეთი ვითარების შეგუება. ინტენსიური ავტომობილიზაციის და აგრეთვე ატმოსფეროში მავნე აირების გამომფრქვევი ნაირგვარი ტექნოლოგიების არსებობის პირობებში ეს ხიშნავს მუდმივი ეკოლოგიური საფრთხის ქვეშ დავაყენოთ ათასობით ზუგდიდელის სიცოცხლე. ყველას მოეხსენება თითოეული ხის, ბუჩქის მნიშვნელობა გარემომცველი სივრცის გაჯანსაღების საქმეში. მწვანე საფარს შეუძლია გზა გადაუკეტოს ჰაერის ამ მავნე ნაკადს ადამიანთა ფილტვებისაკენ, ბოლო მოუღოს ჟანგბადის უკმარისობით შექმნილ საშიშ ვაკუუმს.

ისევ წერილში ნახსენებ შენობას მივუბრუნდეთ. მას ადგილი დაუთმო საკმაოდ თავისებური კოლორიტის, მწვანე ნარგავებსა და კორიდორში ჩაფლულმა ძველებურმა სახლმა. ასეთ ფერიცვალებას ნებისმიერი ზუგდიდელი მიესალმება. დაე, ძველმა ხაშისახლარებმა გუშინდელი დღის ნოსტალგია წუთიერ ტკივილად შეაყარონ ძარღვებს. აქ სხვა რამეზე გვსურს მკითხველთა ყურადღების მიპყრობა. ხომ შეიძლება ამ ახლადაღმართული მრავალსართულიანი სახლის მობინადრეებმა ისევე მოუარონ და კეთილმოაწყონ თავისი საცხოვრისი, მისი შემოგარენი, როგორც ამას ძველი სახლის კერძო მფლობელი ახერხებდა?

რამდენიმე სიტყვით მივანიშნებთ იმ ერთ ეპიზოდურ შტრიხს, რომელიც თვალმა ნახა, გულმა შეიტკბო და ჟურნალისტის კალამმა თახამეძამულეთა განსასჯელად წინ წამოსწია:

დილაადრიან, ამ სახლის წინ გავლისას, ჩვენი ყურადღება მიიქცია ერთერთმა ხანდაზმულმა მობინადრემ, რომელიც თოხით, სახნლავით და მოსარწყავი აპარატით გამოსულიყო და შესასვლელის წინა მხარეზე შესაშური აკურატულობით ამუშავებდა კვლებს. გულმოდგინედ გაფხვიერებულ მიწაზე ბუნების მოყვარულ მანდილოსანს ხაირფერი ყვავილები და რამდენიმე დეკორატიული მცენარე „დაებინავებინა", ამის შემხედვარეს თვალწინ დაგვიდგა სხვა მაღლივი სახლები ჩემს ქალაქში, რომლის გარშემო ასე ჩვილივით ნალოლიავებ, ყვავილებით მორთულ ცოცხალ ოაზისებს იშვიათად წააწყდები. ირგვლივ გადახრუკული, მოლსა და მწვანე ნარგაობას მონატრებული მიწა საცოდავად გამოიყურება და შველას ითხოვს. სარეველამოძალებულ ეზოში თითო-ოროლა ზრდაშეფერხებული, დაჯინებული მცენარეღა ხარობს.

ვიმედოვნებთ, ამ წერილის წაკითხვისას ყოველი ზუგდიდელი თავის თავს დაუსვამს კითხვას: იმან თუ მოიწადინა და მოახერხა, მე რა ღმერთი მიწყრება? მკითხველის ამდაგვარ თვითგანსჯას ჩვენის მხრივ შემდეგ კონტრშეკითხვას შევაგებებთ: მიკროუბნების მესვეურნო, ქუჩის კომიტეტების თავმჯდომარენო, საწარმო-ორგანიზაციათა და დაწესებულებათა ხელმძღვანელებო! რატომ აყონებთ თქვენდამი დაქვემდებარებულ ტერიტორიაზე კობტა სკვერის გაშენებას, დეკორატიული კუთხეების მოწყობას. რატომ არ იჩენთ დაინტერესებას, პირად ინიციატივას? ერთი წუთით წარმოვიდგინოთ, რაოდენ დიდ სიკეთეს მოვუტანდით მშობლიურ ზუგდიდს ამ შემოდგომაზე თითოეული ჩვენგანი თუნდაც თითო ხეს რომ შემატებდეს თავის საყვარელ ქალაქს. ხომ მოინდომეს და შეძლეს ამ მხრივ თავიანთი მიკროუბნების კეთილმოწყობა რუსთაველის, ოქტომბრის, სვანეთის და ზოგიერთი სხვა ქუჩის მესვეურებმა, სხვას ვინღა შეუბორკა ხელ-ფეხი?

და ბოლოს, ჩვენი ერთი ასეთი თხოვნა, თუ სურვილი, ხმამაღლა უნდა განვაცხადოთ: ქალაქის გამწვანებისა და არქიტექტურის სამსახურები ის ინსტანციებია, რომლებმაც თავიანთი ხელი უფრო რეალსაჩინოდ უნდა დაატყონ ქალაქს. მათ ერთიანი, კოორდინირებული მოქმედება მართებთ საიმისოდ, რათა ქალაქი დაამშვენონ მცირე, თუ მწვანე არქიტექტურის მოხდენილი ფორმებით, საკუთარი, თვითმყოფადი სტილი შეუნარჩუნონ ქალაქს.

ყველამ უნდა შევიგნოთ: აღნიშნული პრობლემის ასე მიტოვება ნიშნავს: დაქამყოფილდე არსებულით, უარყო ცოცხალი, შემოქმედებითი კონტაქტი ადამიანსა და ბუნებას შორის. და რაც ყველაზე სახიფათო და საგანგაშოა, ღვთის ანაბარა მიატოვო ახალგაზრდა თაობის ჯანმრთელობის საქმე.

ბაზეთ „ოდიშის" კოლექტივი.

მიურატები სამეგრელოში

(წერილი მესამე)

როგორც წინა წერილში აღვნიშნავდით, ბატონყმობის გაუქმების, საგლეხო რეფორმის გატარების შემდეგ ძველი წყობილების ნაშთები დიდხანს გრძელდებოდა. გლეხი, მართალია, იურიდიულად განთავისუფლდა ბატონისაგან და იგი მისი ყმა აღარ იყო, მაგრამ მემამულისაგან მაინც დამოკიდებული რჩებოდა.

საქმე იმაში იყო, რომ გლეხს მიწა (ნადელი) ეძლეოდა არა საკუთრებად, არამედ „მუდმივ სარგებლობაში", რაშიც ისინი გადასახადს უხდიდნენ მემამულეებს. ნადელში შედიოდა საეზოვო-საკარმიდამო, სახნავ-სათესი, სავენახე, ბალ-ბოსტნეული და სხვ.

ამრიგად, ბატონყმობიდან განთავისუფლებული გლეხი, რომელიც სანადელო მიწების სარგებლობისათვის გადასახადს იხდიდა დროებით ვალდებულ გლეხად იწოდებოდა. გადასახადი იყო ფულით და ნატურით (მიურატების ჩამულებიდან სიმინდი, ღომი, ჩალა, ლობიო, ღვინო და სხვა). საკარმიდამოს თითოეულ ქცევაზე წელიწადში 3 მანეთი იყო გადასახდელი („ეზოს ფული"). სახნავ-სათესი მიწის გადასახდელზე ხელშეკრულება იდებოდა გლეხსა და მემამულეს შორის და თუ ვერ შეთანხმდებოდნენ, მაშინ რეფორმის დებულებით უნდა ეხელმძღვანელათ.

გლეხი დროებით ვალდებულისაგან თავისუფალი იყო მხოლოდ მაშინ თუ იგი მიაღწევდა სანადელო მიწების ამოსყიდვას, მანამდე გლეხის შრომის ექსპლოატაცია ისევ გრძელდებოდა. ასეთ ურთიერთობაში იყვნენ მიურატებიც დროებით ვალდებულ გლეხებთან, რასაც ადასტურებს დიდძალი საარქივო მასალა, შემონახული ჩვენს მუზეუმში.

მიწების ამოსყიდვა მემამულეთა თანხმობით ხდებოდა (განსაკუთრებით სახნავ-სათესისა) და იგი ფორმდებოდა ხელშეკრულებით. ხელშეკრულების შინაარსის რუსულად გაფორმებული არაერთი ეგზემპლარი („ვიკუპნოი დოგოვორ") სტამბურად დაბეჭდილი ინახება მუზეუმის არქივში. მიურატის სახელით მისი ვექილი ავსებდა ამ ხელშეკრულებებს, რომელსაც ხელს აწერდა იგი და სანადელო მიწის ამომსყიდველი გლეხი (იხ. დოკუმენტი 3761 და სხვა). საბუთი წესების დაცვით ფორმდებოდა.

სამეგრელოში საგლეხო რეფორმის გატარება 1867 წლიდან დაიწყო. მიწებს გლეხები თავიანთი პრიმიტიული სასოფლო-სამეურნეო იარაღებით ამუშავებდნენ. იმ დროის მოწინავე ტექნიკით მიწებს მიურატების მეურნეობებში დაქირავებული შრომით ამუშავებდნენ. სასოფლო-სამეურნეო იარაღებს (გუთნებს, კულტივატორებს და სხვა) უმთავრესად თბილისის (აუფერმანის) და ქუთაისის (ცუფარაძისა და პეიკაროვის) ხაწყობ მალაზიებში იძენდნენ. (იხ. დოკ. № 3820-3826, 3562-3567).

აშილ მიურატს და სალომეს საზღვარგარეთიდანაც (საფრანგეთიდან) შემოჰქონდათ ღვინის წარმოებისა და რამის ქარხნისათვის საჭირო ტექნიკური მოწყობილობანი.

არქივის მასალებიდან ჩანს, რომ სოფ. ჭკადუაშში პრინცესა სალომეს მუდმივ დაქირავებულ მუშებს — ძეგვე, ვალო, ძღურუ და ვასიკო ჭითანავებს ყოველდღიურ გასამრჯელოს აძლევდნენ (იხ. დოკ. 3637).

პრინცესა სალომე ერთგული მსახურებისათვის არც თუ იშვიათად აჯილდოებდა ადამიანებს, მათ შორის გლეხსაც. იგი უსასყიდლოდ, საკუთრებად აძლევდა მათ მიწის ნაკვეთებს, რაც დოკუმენტურად ფორმდებოდა (იხ. დოკ. №3291-3296).

არქივის დამტვერიანებულ და ძნელად ამოსაკითხ ქაღალდებში ისეთ საბუთებსაც ვხვდებით, როცა პრინცესა სალომე ეხმარებოდა ქვრივ-ობლებსა და გაჭირვებაში ჩავარდნილ ადამიანებს, ასე მაგალითად — 1898 წელს ამ დანიშნულებით გაუხარჯავს სიმინდი 108 ფუთი, 1900 წელს — 86 ფუთი, 1901 წელს— 106 ფუთი, აგრეთვე გაუცია ჩალა, ისლი, დ[illegible] ფულით[illegible]ც და ს[illegible] პროდუქტებით დოკ. № 3338, 3339, 6115).

მიურატების ქართველი დედა გაგებით ეკიდებოდა სწავლას მონყურებულ ქართველ-აბალგაზრდებს. მატერიალურად ეხმარებოდა ზოგიერთ მათგანს.

სალომე მიურატის 1912 წლის 19 თებერვლის წერილის საფუძველზე პეტერბურგის ვოლგაკამის კომერციული ბანკის მეშვეობით (რომელსაც თავისი განყოფილება ჰქონდა თბილისში და სააგენტო ქუთაისში) ქ. იურიევის უნივერსიტეტის, სამედიცინო ფაკულტეტის სტუდენტ ბეგლარ გობეჩიას მიუღია 25 მანეთის დახმარება. ასევე გადაუხდია პრინცესას 1900 წელს პაპასკირის სწავლის ქირა 20 მანეთი (იხ. დოკ. 3788, 3789, 3328).

შესაძლოა ვინმეს 20-25 მანეთის დახმარება ცოტად მოეჩვენოს, მაგრამ თუ ამ თანხას მივუყენებთ პროდუქტთა იმ დროის საბაზრო ფასებს (რომელიც მიურატების არქივიდანაც ჩანს) ეს თანხა ცოტად არ ჩაითვლება, ასე მაგალითად — იმ დროს პურის ფქვილი ღირებულა ფუთი 1 მან. და 50 კაპ. სიმინდი ერთი ფუთი 2-3 აბაზი, კარტოფილი ფუთი 70 კაპიკი, წიწილა 10 კაპ. ქათამი საშუალოდ 15-20 კაპ. გოჭი ასევე 40-50 კაპ. ღვინო ბოთლი 15 კაპ. და სხვა (იხ. დოკ. № 3331, 6145).

არ ვაპირებთ რა სალომე დედოფლის ამგვარი მოქმედებიდან და ცალკეული ფაქტებიდან გამოვიტანოთ განმაზოგადებელი დასკვნები, სამართლიანობა მოითხოვს მივცეთ ამგვარ მის საქციელს დადებითი შეფასება.

რადგანაც ბეგლარ გობეჩია ვახსენეთ, ორიოდე სიტყვა მის შესახებ უნდა ვთქვათ. ჩვენი ქალაქისა და რაიონის ძველი და მომდევნო თაობის წარმომადგენლებს კარგად ახსოვთ რესპუბლიკის ამ დამსახურებული ექიმის მოღვაწეობა ზუგდიდში. იგი წლების განმავლობაში უძღვებოდა მოსახლეობის ჯანმრთელობის დაცვის საქმეს, იყო რაიონის ჯანდაცვის განყოფილების გამგე, ქალაქის საავადმყოფოს უფროსი და საერთოდ ყოველი საზოგადო საქმის ენთუზიასტი. როგორც ექიმი ავადმყოფებთან თავისი მოვალეობის შესრულებაში შეუდარებელი იყო. მან დიდი ღვაწლი დასდო კურორტ ლებარდეს პოპულარიზაციას, მიაღწია მის კურორტად დამტკიცებას, ჩიუძღვნა მის უნიკალურ წყლებსა და კლიმატს მეცნიერულად დასაბუთებული ნაშრომი და სხვ. ზუგდიდელებს გვმართებს ამ შესანიშნავი კაცის სახელი ყოველთვის პატივისცემით მოვიხსენიოთ.

მიურატების შესახებ საარქივო მასალებზე მუშაობას ვაგრძელებთ.

მამანტი პაჭკორია,
ზუგდიდის სამეცნიერო ცენტრის — ისტორიული მუზეუმის წამყვანი მეცნიერ-თანამშრომელი.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ექიმის საუბარი

გლაუკომა: პროფილაქტიკა და მკურნალობა

გლაუკომა წარმოადგენს ერთ-ერთ აქტუალურ პრობლემას თანამედროვე ოფთალმოლოგიაში. დაახლოებით რვა პროცენტი მსოფლიო მოსახლეობისა ყოველწლიურად იმყოფება ამ დაავადების სარისკო ზონაში. განსაკუთრებით ეს ეხება საშუალო და ხანდაზმულ ასაკს. ეკონომიურად განვითარებულ ქვეყნებში გლაუკომას უკავია წამყვანი ადგილი შეუქცევადი სიბრმავის მიზეზებს შორის.

„გლაუკომა" ბერძნული სიტყვაა და ნიშნავს მკაფიო მწვანეს. როგორც დაავადება იგი ცნობილია ანტიკური დროიდან. სახელგანთქმული კაზანოვა გლაუკომას თვალის კიბოს უწოდებდა, რადგანაც იმ დროისათვის მისი განკურნება შეუძლებლად იყო მიჩნეული.

მაინც რას წარმოადგენს გლაუკომა, როგორც დაავადება?

გლაუკომა — ეს თვალის ისეთი დაავადებაა, რომელიც იწვევს თვალის შიგნითა წნევის სტაბილურ მომატებას, თვალის შიგნითა სითხის სეკრეცია — გაწოვის სისტემის დისბალანსს და საბოლოო ჯამში მხედველობის ნერვის გარსების და თვით ნერვული კონის ატროფირებას.

გლაუკომის დამახასიათებელ კლინიკურ თავისებურებებს წარმოადგენს ფერთა სივრცობრივ აღქმაში მწვანე ფერის სიჭარბე, პერიოდული ცვლილებები წარბებსა და საფეთქლის არეში, თვალის წამოწითლება, ბურუსი თვალების წინ, თავბრუხვევა, მხედველობის თანდათან დაქვეითება.

გლაუკომას განვითარების მიზეზი ორგანიზმში მრავალია, მათ შორის პირველ ადგილზე დგას სისხლძარღვების ათეროსკლეროზული ცვლილებები, ნერვულ-სტრესული ფაქტორების ხანგრძლივი მოქმედება, ზოგიერთ პროფესიასთან დაკავშირებული მავნე გარემო პირობები. ყველა შემთხვევაში გლაუკომის განვითარებას ხელს უწყობს ორგანიზმის თანდაყოლილი მიდრეკილება ამ ავადმყოფობისადმი, რასაც წარმოადგენს თვალის წინა საკანის კუთხის არქიტექტონიკაში მემკვიდრეობით გადაცემული ზოგიერთი ანატომიურ-სტრუქტურული დეფექტები.

თანამედროვე ოფთალმოლოგიაში გლაუკომის სამი ძირითადი სახე არსებობს: პირველადი — როცა ამ დაავადების მიზეზს წარმოადგენს თვალის დრენაჟულ სისტემაში მომხდარი პირველადი ცვლილებები; მეორადი — როცა გლაუკომა ვითარდება ორგანიზმში სხვა დაავადებების ფონზე (ჰიპერტენზია, სისხლძარღვთა ანთება, გართულებული კატარაქტა), ასევე ტრავმის გამო, განსაკუთრებით უცხო სხეულით თვალის დაზიანებისას; მესამე სახის გლაუკომა წარმოადგენს თანდაყოლილს — რომელიც მემკვიდრეობით გადადის და ვლინდება როგორც ადრეული ბავშვობის ასაკში, ასევე სიყმაწვილეში 25-28 წლამდე. გლაუკომის ყველა ზემოთჩამოთვლილი სახისათვის დამახასიათებელი კლინიკური სიმპტომატიკის დადგენა შესაძლებელია თანამედროვე ოფთალმოსკოპიური აპარატების საშუალებით. მოძველებული შეხედულება — თითქოს თვალის შიგნითა წნევა წარმოადგენს განმსაზღვრელს გლაუკომის დიაგნოსტიკაში, ვერ შეესაბამება თანამედროვე მეცნიერულ დონეზე დადგენილ გლაუკომის კიდევ ერთი ფორმის არსებობას, ეს არის გლაუკომა დაბალი წნევით. ამ შემთხვევაში თვალის შიგნითა წნევის აბსოლუტური მაჩვენებლები საერთო ნორმის ფარგლებშია, მაგრამ სახეზეა ამ დაავადებისათვის დამახასიათებელი თითქმის ყველა დანარჩენი სიმპტომები.

გავამახვილოთ ყურადღება იმაზე, თუ რა პროფილაქტიკური ღონისძიებები არსებობს გლაუკომის თავიდან ასაცილებლად ხანდაზმულ ასაკში: პირველი — დღის სწორი რეჟიმი; მეორე — ფიზიკური ვარჯიში; მესამე — თამბაქოს და ალკოჰოლის აკრძალვა; მეოთხე — კვების რაციონიდან ცხარე, მეტისმეტად ცხელი კერძების ამოღება; მეხუთე — ასაკის განურჩევლად ზოგიერთ პროფესიასთან დაკავშირებული მავნე ფაქტორებისაგან დაცვა (აუცილებელია: სამუშაო ადგილის კარგი განათება იუველირებში, ოპერატორებში, პრეციზიული შრომის მომსახურებაში, სპეციალური ნიღბები ელექტროშემდუღებლებში, დაზგასთან მომუშავე მუშებში, ფოტოსტრესისა და უცხო სხეულისაგან თვალის დაცვის მიზნით); მეექვსე — ექიმ — ოფთალმოლოგის კონსულტაცია წელიწადში ერთხელ მაინც. გლაუკომის დადგენის შემთხვევაში ავადმყოფი იმყოფება მკაცრ დისპანსერულ აღრიცხვაზე და ყოველთვიურად ესინჯება ექიმს. წინააღმდეგ შემთხვევაში ადგილი მოსალოდნელია გლაუკომური კრიზი, რომელიც ხასიათდება აუტანელი ტკივილებით წარბებსა და საფეთქლის არეში, თვალის სკლერის გაწითლება, მხედველობის დაბინდვა, თავბრუხვევა, შესაძლებელია გულის რევაც.

გლაუკომისაგან ავადმყოფის სრული განკურნება კონსერვატიული მეთოდებით თითქმის შეუძლებელია. თანამედროვე მიკროქირურგიის განვითარების ეტაპზე შემუშავებულია რამდენიმე ტიპის ანტიგლაუკომური ოპერაცია, რომლითაც შესაძლებელია დასაწყის სტადიაზევე გლაუკომის საბოლოოდ განკურნება. ყველა ეს ოპერაცია საჭიროებს მაღალკვალიფიცირებულ სამედიცინო სამსახურს.

დღეს, ადამიანის ჯანმრთელობაზე ზრუნვა, მისი სრულფასოვანი შრომისუნარიანობა შეუძლებელია ისეთი პრობლემის დღის წესრიგში დაყენების გარეშე, როგორიცაა გლაუკომით გამოწვეული სიბრმავის პროფილაქტიკა და მკურნალობა.

სახალხო დეპუტატთა პირველ ყრილობაზე აღინიშნა, რომ ოფთალმოქირურგიის განვითარება ახლო მომავალში შესაძლებელს გახდის გლაუკომის, როგორც სიბრმავის მიზეზის საბოლოოდ დამარცხებას.

ვლადიმერ შუხბელაია.

მოსკოვის ჰელმჰოლცის სახელობის თვალის კვლევითი ინსტიტუტის მეცნიერმუშაკი.

ანკარა წყარო მირჩევნი...

(ფელეტონი)

სოფლელი გოგო ვიყავი, კისკისა, თვალებცქრიალა,
გიშრისფერ ნაწნავებიანს სახელად მერქვა ციალა.
სწავლაში მუდამ პირველი, შრომაში დაუღალავი,
სიმღერა ცეკვა-თამაშშიც ტოლს არ ვუდებდი არავის.
სიმწიფის ატესტატითა კარზე მივადექ მამიდას.
ისეთი ბინა ვიხილე სულო და გულო რა გინდა,
იატაკები ყოველგან პარკეტით გადაკრულიყო.
პარკეტზე ძვირფას ნოხებში ფეხები ჩამკარგულიყო.
ვფიქრობდი: „ბიძა ნეტავი რად უნდა გატანჯულიყო,
რომ მითვისების გულისთვის შორეთში დაკარგულიყო"?!..,
ვდგავარ და ვუხსნი თანდათან, თუ რისთვის მოველ სოფლიდან.
მითხრეს: გამოცდებს, რომ სოფლის სკოლის ცოდნა არა ყოფნიდა,
თუნდაც ხუთებზე მცოდნოდა რას გავხდებოდი უფულო,
რომ ლექტორები არიან უსისხლხორცო და უგულო.
მამიდაშვილმა დამსვა და თავისებურად მარიგებს:
„იცოდე თავი არიდე ჩვენთან ჩამოსულ „არიფებს".
ციალა რა სახელია, დღეიდან „ჟანა" იქნები.
მეჯლისზე როცა წაგიყვან სრულიად გარდაიქმნები.
დაკვრა გასწავლოს მოვიყვან ცეკვის ჯადოქარ რუსიკოს,
პირველ გიტარისტს, მომღერალს, დოსტებში ცნობილ მუსიკოსს.
ეგ მაჯის სიმსხო დალალებს, მუხლის თავამდე რომ გწვდება,
მოგაჭრი, თორემ ცოდვა ხარ სიმძიმით წელი მოგწყდება.
ბოლო მოდაში რაც არის ტუფლი ისეთი ჩაიცვი.
წარბსზემოთ შუბლზე ხვალიდან მომავო ხალი ჩაისვი.
ნუ მალავ ძვირფას საგანძურს, მკერდგადაღეღილად იარე,
ფერ-უმარილი წაისვი და სახე გაიპრიალე.
საყურეები იყიდე, ყურებზე ჩამოიკიდე.
ბიჭმა გაკოცა „შემთხვევით"?! მიუშვი, არ გაგიკვირდეს,
გახსოვდეს „ჩაო", „ჰელოუ", „მოკეტე", „ვაბშე". „კაროჩე"...
და ამის მსგავსი სიტყვებით ბუშბუში უყვართ „ხაროშებს".
ინსტიტუტშიაც ლექტორებს, როცა აბარებ გამოცდებს,
მოდური სიტყვით მიმართე, სოფლური აღარ წამოგცდეს".
...მე ბავშვობიდან არ ვიყავ უსაქმურობას ჩვეული,
რადგან არასდროს ვყოფილვარ სხვებისგან გამორჩეული.
ავილე ბარგი-ბარხანა სხვაგან გადაველ ბინაზე,
ინსტიტუტშიაც ჩამრიცხეს მამიდაშვილის ჯინაზე.
მეხუთე კურსის სტუდენტი მივყვები სოფლის აგრონომს
ანკარა წყარო მირჩევნის ქალაქურ „შამპოს" და „კონოს".
ხინკლებს და მწვადებს ვარჩიე მჭადი, ღომი და ლობიო,
სვეტობას მიჯობს რომ ვიყო, ისევ სოფლელი „გომბიო".

ვახტანგ ბუჩუა.

უკეთ მომსახურების მიზნით

ახლა, როდესაც ასე სჭირს ბენზინით მომარაგება, „ხელსაყრელი" დრო იპოვეს ტაქსის (კერძო) მძღოლებმა. ისინი ტყავს აძრობენ კლიენტებს. კიდევ მეტი, რკინიგზის სადგურს ახლოსაც არ ეკარებიან. მატარებლიდან ჩამოსულ სტუმრებს უჭირთ ტაქსის ძიება. ტაქსისტები, რომლებსაც აქ კუთხე-კუთხე მოუკალათებიათ ეძებენ „შორს" მიმავალ მგზავრებს. ქალაქში გაყვანაზე კი მტკიცე უარით ისტუმრებენ.

მივხედოთ ამ საქმეს.

თ. ლურწკაია.

რედაქტორი
აკ. ჭანტურია.

განცხადებები, რეკლამები...

ყ უ რ ა დ ღ ე ბ ა!

ზუგდიდში გახსნილი პირველი ეროვნული ექსპერიმენტული სკოლა გაუწყებთ, რომ 1 ოქტომბერს დილის 9 საათზე, ქაღალდის კომბინატის კულტურის სახლში ატარებს ზეიმს მიძღვნილს სწავლების დაწყებასთან.

ზეიმზე ვეპატიჟებით მოსწავლეებს და მათ მშობლებს, მშრომელებს, ზუგდიდის საზოგადოებათა და პარტიათა წარმომადგენლებს და ყველა მსურველს.

ზუგდიდის პირველი ეროვნული ექსპერიმენტული სკოლის დირექცია.

ექიმი ნევროპათოლოგი-კოსმეტოლოგი **ნინა ვლადიმერის ასული ოვრახი** (კიევიდან) აწარმოებს პაციენტების მიღებას ბინაზე მიმდინარე წლის 20 სექტემბრიდან 20 ნოემბრამდე ბლუხაროვის ქ. № 24-ში, დილის 9 საათიდან 14 საათამდე, ყოველდღე, გარდა ორშაბათისა (ბინაზე სანიტნორმები დაცულია, საფინანსო განყოფილების მიერ დაბეგრილია).

ექიმი კურნავს თირკმლებს, ღვიძლს, ალერგიას, ფსორიაზს, ხსნის სხვადასხვა ხასიათის ტკივილებს. კურნავს და კონსულტაციას ატარებს სახის კანის დაავადებებზე.

სპორტსაზოგადოება „შევარდენის" რაისაბჭოს ბავშვთა და მოზარდთა კომპლექსური სპორტული სკოლა 20 სექტემბრიდან 10 ოქტომბრამდე ატარებს სპორტისკენ მიდრეკილების მქონე მოსწავლეების მიღებას ძალოსნობის, მძლეოსნობისა და თავისუფალი ჭიდაობის სექციებში.

სპორტული სკოლის ახალი 1990-91 სასწავლო წლის საზეიმო გახსნა ჩატარდება 12 ოქტომბერს 15-საათიდან ქალაქის ცენტრალურ სტადიონზე. იქვე მოეწყობა შეჯიბრებები 1000,500 და 100 მეტრ რბენებში. გამარჯვებულები დაჯილდოვდებიან ფულადი პრემიებით.

დამატებითი ცნობებისათვის მიმართეთ სპორტსკოლის დირექციას პაპანინის მეოთხე შესახვევი № 3 ტელ. 2—29—36.

სპორტსკოლის დირექცია

მეუღლე დოდო, შვილები: თამუნა, იოაკლი, და ციალა, ძმა ჯანსი, რძალი ლიანა ახალაია, სიძეები მიტუშა ხაბურზანია, ტარიელ ჯანჯღავა, სიდედრი ვენერა კვარაცხელია, ცოლისდა თამარი, ცოლისძმა ჯუმბერი კვარაცხელიები. დისშვილები: ბექანა, ზურაბი ხაბურზანიები, ძმისშვილები: მედეა, თეიმურაზი, მამიდები: ხადია, ძაბია, ტონია, ბიძები: დავითი, ისაკი, დანელიები, დეიდები: მინუცა, თათუშა პატარაიები, ბიძაშვილები, მამიდაშვილები, დეიდაშვილები იუწყებიან **ბორისი ტრიფონის ძე დანელიას** გარდაცვალებას, პანაშვიდი 29, 30 სექტემბერს, 1 ოქტომბერს, დაკრძალვა 2 ოქტომბერს. გამოსვენება 5 საათზე ზუგდიდი ძნელაძის № 23-დან.

მეუღლე ია, შვილები: გია, გოჩა, და ნარგიზა, ძმა ვაჟა, ბიძა ვარლამი, ახლო ნათესავები იუწყებიან **ალიოშა თევდორეს ძე ყურუას** გარდაცვალებას, პანაშვიდი 29, 30 სექტემბერს. დაკრძალვა 2 ოქტომბერს ს. ორსანტიაში.

მეღლე ცოცო, შვილები: ლუიზა, თინა, სერგო, ავთანდილი, ნონა, და სამა, რძლები: აველინა კუკავა, მარგო ანთია, სიძეები ზაური ჯანაშია, გურამი მოსია, გია დარასელია, ცოლისძმები ქოროა, ვარლამი ანთიები, დისშვილები: გურიელი, ნათელა, ცისანა, ნუგზარი, ვახტანგი ბულიები, რეზო, ხაზო შედანიები, შვილიშვილები და ახლო ნათესავები იუწყებიან **სევერიანე ნიკოს ძე კუკავას** გარდაცვალებას, დასაფლავება 2 ოქტომბერს, სოფელ დიდინეძში.

რუზის კოლმეურნეობა „საქართველოს" აპარატის თანამშრომლები იუწყებიან **ბუბუცა ბესოს ასული ბერია-კილანდიას** გარდაცვალებას და თანაუგრძნობენ განსვენებულის ოჯახს.

ზუგდიდის [illegible] ურო ბიურო იუწყება, რომ გარდაიცვალა ყოფილი ბუღალტერი [illegible] და თანაგრძნობას უცხადებს განსვენებულის ოჯახს.

ИНДЕКС 66507 რედაქციის მისამართი: ქ. ზუგდიდი მერაბ კოსტავას ქ. № 52. ტელეფონები: რედაქტორის 2-24-80, რედაქტორის მოადგილის — 2-33-69 პასუხისმგებელი მდივნის 2-31-96, სოფლის მეურნეობის განყოფილების 2-21-78 მშრომელთა წერილების 2-25-12, რადიორედაქციის 2-47-09

საქ. სსრ ბეჭდვსახკომის ზუგდიდის სტამბა, მერაბ კოსტავას ქ. № 52, ტელეფონი 2-23-07 ტირაჟი 22000 შეკ. № 1267